

El Districte Cultural de l'Hospitalet

INTRODUCCIÓ

La ciutat de l'Hospitalet fa ja molts anys que va adoptar la cultura o, més ben dit, la política cultural com un element estratègic del govern i del desenvolupament de la ciutat. A principi de 2013 l'alcaldeessa de la ciutat, en la conferència anual, proposà la idea d'establir, mitjançant un procés participatiu, els eixos estratègics que haurien d'orientar l'actuació municipal en els propers anys (fins al 2025). Després d'aquest procés, en el qual van participar uns sis mil ciutadans presencialment i en línia, a l'octubre de 2013 es presentaven les conclusions dels debats. A més, es va encarregar a Josep Ramoneda que fes un informe sobre la cultura i la ciutat de l'Hospitalet. Després d'una «immersió» en la vida cultural de la ciutat, fou presentat l'informe esmentat sota el títol *L'Hospitalet i la cultura, una visió impressionista i algunes propostes*. A partir d'aquest dos documents es desenvolupà la idea de crear un districte cultural a la ciutat.

OBJECTIUS DEL DISTRICTE CULTURAL DE L'HOSPITALET

L'Hospitalet ha d'esdevenir una ciutat que asseguri l'accés a la cultura i que estimuli el talent creatiu i artístic desenvolupant la producció, la formació i la difusió cultural. Volem trencar els límits tradicionals de l'acció cultural pública per generar intromissions en el terreny de l'economia, el comerç, l'urbanisme i l'educació.

En endavant, la cultura com a projecte global de ciutat s'ha de sostenir sobre la capacitat dels agents culturals i la complicitat activa de les administracions i, de

manera especial, de l'Ajuntament. Crear condicions per al desplegament de la cultura: aquest seria el rol que haurien de tenir les institucions públiques.

Ens plantejem una ciutat que proveeixi els nostres ciutadans dels serveis culturals que demanen, i aquests serveis han de ser prestats tant des de la iniciativa municipal com des del sector privat i/o associatiu en col·laboració. Apostem per una aliança entre l'Administració i la societat, però també volem treballar els aspectes econòmics de la cultura. La cultura crea riquesa i llocs de treball de qualitat i és un factor capital de progrés econòmic; és per això que volem potenciar aquesta dimensió de la cultura. Les indústries creatives i culturals aporten un percentatge d'entre el 3 % i el 4 % del PIB a Espanya, un 6 % a la UE i entorn d'un 12 % als EUA. Es tracta, per tant, d'un sector industrial amb possibilitats de créixer. A l'Hospitalet hi ha més de dues-centes empreses agrupades en el sector cultural/creatiu que ocupen més de mil cinc-cents treballadors i tenen una facturació pròxima als dos-cents trenta-quatre milions d'euros.

Estem convençuts que l'Hospitalet està ben posicionat per incidir en aquesta línia de treball. La ciutat té una enorme tradició i diversitat en el terreny de l'empresariat cultural, especialment, el que gestiona música en directe a sales i bars musicals.

BONIFICACIONS SOBRE IMPOSTOS MUNICIPALS

Una de les formes habituals a Europa d'incentivar la producció i creació cultural consisteix a promoure condicions fiscals favorables en aquests sectors productius.

— Impost sobre béns immobles (IBI): les ordenances fiscals estableixen per a l'any 2016 una bonificació del 95 % de la quota íntegra de l'impost a favor dels béns immobles on es desenvolupin activitats econòmiques que siguin declarades d'especial interès o utilitat municipal per concórrer circumstàncies culturals o historicoartístiques que justifiquin aquesta declaració.

— Impost d'activitats econòmiques (IAE): les ordenances esmentades estableixen una bonificació del 95 % a favor dels subjectes passius que tributin per quota municipal i que desenvolupin activitats econòmiques que siguin declarades d'especial interès municipal, circumstàncies culturals o historicoartístiques que justifiquin aquesta declaració. Aquesta bonificació s'aplicarà únicament durant els cinc primers períodes impositius d'exercici d'activitat a l'Hospitalet o durant els tres anys d'exercici de l'activitat següents a la conclusió del segon període impositiu que estigués exempt per l'inici de desenvolupament de l'activitat.

— Impost sobre construccions, instal·lacions i obres (ICIO): s'estableix una bonificació del 95 % a les construccions, les instal·lacions i les obres que siguin declarades d'especial interès o utilitat municipal per concórrer circumstàncies culturals o historicoartístiques que justifiquin aquesta declaració.

IMPULS URBANÍSTIC DE LES INDÚSTRIES CULTURALS

Una de les primeres actuacions dins del desenvolupament del concepte del Districte Cultural de l'Hospitalet és l'actuació urbanística de la modificació puntual del Pla General Metropolità (PGM) per a l'ampliació d'usos a les zones amb qualificació urbanística industrial situades entre l'avinguda del Carrilet, l'avinguda de la Fabregada, la Travessia Industrial i el carrer de Rosalía de Castro, redactada per Espinet/Ubach Arquitectes i Associats, SLP, i l'Agència de Desenvolupament Urbà de l'Hospitalet (ADU).

EL SUBSTRAT INDUSTRIAL

Es considera que el substrat industrial interurbà és un nucli socioeconòmic i urbanístic molt adequat per acollir una potenciació d'activitats de tipus cultural. Les activitats del ram cultural es troben perfectament adaptades a l'entorn urbà i són les que presenten més projecció de futur. La diversitat de morfologies edificatòries, que componen la matriu d'espais i de tipus de locals industrials presents en aquesta part de la carretera del Mig, té una gran capacitat per reciclar-se i aporta possibilitats per allotjar noves activitats que s'ajusten als objectius del Districte Cultural.

A més, el fet d'usar el substrat industrial com a contenidor cultural té un valor en si mateix, ja que així es protegeix i perpetua la memòria industrial de l'Hospitalet. El teixit tipològic d'edificacions industrials dels anys cinquanta i setanta pot ser apreciat com un testimoni valuós del procés urbà i del paisatge d'una determinada època de la fase urbanística viscuda per l'Hospitalet, dins del procés general de metropolitanització experimentat pels municipis situats a l'entorn de Barcelona.

OBJECTIUS DE LA MODIFICACIÓ

L'objectiu principal de la modificació és la renovació de les activitats industrials incloses a l'àmbit, mitjançant l'ampliació dels usos i la concreció de les activitats relacionades amb la indústria cultural que es defineixen com a compatibles. Tot això amb una regulació dels usos orientada a afavorir la conservació de l'edificació i a potenciar la localització d'activitats de la indústria cultural innovadores i competitives amb un impacte sobre la quantitat, la qualitat i l'estabilitat de l'ocupació, sense oblidar la resta d'activitats també adients als requeriments de l'economia urbana.

D'aquesta manera, la modificació vol facilitar la introducció d'una nova dinàmica econòmica fonamentada en les indústries culturals, per tal de permetre la

configuració d'un espai de creació i producció a la carretera del Mig que es caracteritzi com a peça clau del Districte Cultural de l'Hospitalet.

Dintre de l'ampli concepte *indústria cultural*, es dona aixopluc a una gran diversitat d'activitats. A tall d'exemple en podem citar:

- Tallers de creació artística.
- Galeries d'art i sales d'exposicions.
- Disseny i manufactura d'artesanía i joieria.
- Arts gràfiques i creació i edició de llibres.
- Fabricació d'instruments de música.
- Enregistrament audiovisual i edició musical.
- Tallers de restauració.
- Comerç de llibres, d'enregistraments musicals i d'imatge.
- Producció de fotografia, cinema, televisió, videojocs, altres continguts digitals, publicitat.
- Telecomunicacions i tecnologies de la informació.
- Activitats professionals de serveis tècnics, d'assessoria, etc.

Una novetat interessant de la modificació, lligada a l'ampliació i la compatibilització d'usos, és la incorporació de la possibilitat que, en unes determinades condicions qualitatives, es permetrà la creació d'habitatge vinculat a les activitats identificades com a pertanyents a la indústria cultural. Amb això es vol potenciar la idea de la mixtura de residència i producció cultural, amb la qual cosa s'aportarà dinamisme i complexitat a aquesta part de la ciutat.

MAGNITUDS I PROPOSTES DE LA MODIFICACIÓ PUNTUAL DEL PGM

L'àmbit de la modificació té 261.221 m², la qual cosa significa el 2 % del terme municipal de l'Hospitalet. La nova ordenació no comporta una transformació d'usos urbanístics ni cap augment d'edificabilitat. L'àrea conserva el seu caràcter industrial originari.

Allò que estableix la modificació és una nova regulació normativa del règim d'usos i amb l'aplicació d'algunes mesures per oferir més versatilitat a la localització d'activitats específicament pertanyents a la indústria cultural.

Sobre l'ordenació dels serveis viaris, la modificació proposa el tractament del carrer de Cobalt com a *Central Street*, amb una nova urbanització que en potenciï el paper d'eix articulador de l'àmbit i com a espai públic de contacte i relació. La modificació també preveu que el carrer de Miquel Romeu sigui tractat com a via de prioritat invertida, de manera que s'hi faciliti l'establiment de relacions de creació, de lleure, de comerç, de restauració, etc. A més, la modificació proposa que el vial paral·lel a ponent de les vies del ferrocarril dins de l'àmbit podrà ser urbanitzat a manera de parc de les arts, en el qual es puguin desenvolupar activi-

tats ciutadanes (mercat i exposicions a l'aire lliure, manifestacions artístiques de carrer...).

Així, les actuacions al carrer de Cobalt, al carrer de Miquel Romeu i al parc de les arts pacificaran el trànsit i aportaran un cert esponjament de l'espai urbà i una millora de la qualitat paisatgística de la via pública per a les persones que treballin al sector, per als visitants i per als transeünts.

Les indústries culturals i les activitats vinculades són més netes i ambientalment més sostenibles que algunes de les branques industrials tradicionalment instal·lades a la carretera del Mig.

En definitiva, la modificació conjuga urbanisme, cultura, economia i sostenibilitat amb la finalitat de potenciar el Districte Cultural de l'Hospitalet.

Fins aquí l'explicació d'un ambiciós projecte per a l'Hospitalet, que pretén que la ciutat sigui destí preferent de la indústria cultural i creativa, i que aquesta indústria doti la nostra ciutat de singularitat i hi creï riquesa i llocs de treball.

El Districte comença a ser ja una realitat. Amb l'oficina del Districte, que funciona des de febrer de 2015, i amb la col·laboració d'una empresa consultora incorporada recentment, s'ha aconseguit que s'estableixin un parell de galeries d'art, que artistes plàstics traslladin els seus tallers a l'Hospitalet i que alguna petita indústria cultural ja funcioni a la ciutat. També tenim negociacions per al trasllat a la ciutat d'importantes iniciatives en l'àmbit de les indústries culturals i creatives...

Esperem que amb l'encert en el projecte i l'esforç del govern i de l'equip de tècnics que hi estem treballant, aconseguim, en un temps raonable, que l'Hospitalet sigui identificat com a Districte Cultural a l'àrea metropolitana de Barcelona, a Catalunya i més enllà.

JOAN FRANCESC MARCO

Coordinador de Projectes Estratègics de l'Ajuntament de l'Hospitalet